

Oedipe-Roi v 1369-1421 La grande lamentation d'Oedipe
ΟΙΔΙΠΟΥΣ

- Ὡς μὲν τάδ' οὐκ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκει, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
- Ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὄμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἴδου μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ', οἷν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
Ἄλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἐβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί ;
Οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε·
οὐδ' ἄστυ γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαμαθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγὼ
κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ᾧδεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν
φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαῖου.
Τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμήν
ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄραν ; 1385
Ἕκιστά γ' ἄλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
τὸ μάποκλήσαι τοῦμόν ἀθλιὸν δέμας,
ἴν' ἢ τυφλὸς τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
Ἴὼ Κιθαιρῶν, τί μ' ἐδέχου ; τί μ' οὐ λαβῶν
ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν ἔνδεν ἢ γεγώς ;
Ὡ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
λόγω παλαιὰ δώμαθ', οἷον ἄρά με 1395
κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακῶν εὐρίσκομαι.
Ὡ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη,
δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
αἰ τοῦμόν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
ἐπίετε πατρός, ἄρά μου μέμνησθ' ὅτι
οἶ' ἔργα δράσας ὑμῖν εἶτα δεῦρ' ἰὼν
ὅποι' ἔπρασσον αὐθις ; Ὡ γάμοι, γάμοι,
ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε 1405
πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
νύμφας γυναῖκας μητέρας τε, χῶπόσα
αἰσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
Ἄλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἢ μηδὲ δρᾶν καλόν·
ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
καλύψατ', ἢ φονεύσατ', ἢ θαλάσσιον
ἐκρίψατ', ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
Ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου διγεῖν·
πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰμὰ γὰρ κακὰ
οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
ΧΟ.
Ἄλλ' ὦν ἐπαιτεῖς ἐς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν, ἐπεὶ
χώρας λείλειπται μῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ. 1418

Ἰὼ Κιθαιρών,
τί με ἐδέχου ;
τί
με λαβὼν
οὐ ἔκτεινας εὐδύς,
ὡς ἔδειξα μήποτε ἑμαυτὸν (prolepse)
ἀνδρώποισιν
ἐνθεν ἢ γεγώς ;
ᾠ Πόλυβε
καὶ Κόρινθε
καὶ τὰ ... 1395 παλαιὰ δώματα
πάτρια λόγῳ,

οἶον ἄρα με ... ἐξεθρέψατε
<με> κάλλος κακῶν ὑπουλον .
νῦν γὰρ ... εὐρίσκομαι
κακός τε ὢν
καὶ ἐκ κακῶν .
ᾠ τρεῖς κέλευθοι
καὶ κεκρυμμένη νάπη,
δρυμός τε
καὶ στενωπός
ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
1400 αἶ ... ἐπίετε
τὸ ἐμὸν αἶμα πατρός (= τὸ αἶμα ἐμοῦ πατρός ?)
τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο,
ἄρα μου μέμνησθε
ὅτι
οἶα ἔργα δράσας ὑμῖν
εἶτα δεῦρο ἰὼν
ὅποια ἔπρασσον αὖτις ;
ᾠ γάμοι, γάμοι,
ἐφύσατε ἡμᾶς (pl poétique),
καὶ φυτεύσαντες
πάλιν 1405 ἀνεῖτε
τὸ αὐτὸν σπέρμα,
καὶ ἐπεδείξατε
πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας,
αἶμα ἐμφύλιον,
νύμφας (pl poétique ?)
γυναῖκας μητέρας τε,
καὶ ἔργα ὅποσα αἴσχιστα γίγνεται

ἐν ἀνδρώποισιν.
Ἀλλά, γὰρ (hellenisme)
οὐ αὐδᾶν <καλόν> ἐστιν
ἂ μηδὲ δρᾶν καλόν <ἐστιν>·
1410 ὅπως τάχιστα,
πρὸς θεῶν,
ἔξω μέ που καλύψατε,

ἢ φονεύσατε,
ἢ θαλάσσιον ἐκρίψατε,
ἐνθα μήποτε εἰσόψεσθε ἔτι.

Hélas, Cithéron,
pourquoi m'as-tu recueilli ?
Pourquoi
m'ayant pris,
ne m'as-tu pas aussitôt tué,
afin que je ne montre jamais
aux hommes,
d'où je suis né ?
Ô Polybe
et Corinthe,
et les anciennes demeures (l'ancien palais)
paternelles, seulement d'après leur nom,
(prétendûment paternelles)
quel donc vous m'avez nourri , moi,
beauté suppurant sous la cicatrice des maux ;
car maintenant je suis découvert
à la fois mauvais (méchant, criminel)
et issu de mauvais.
Ô, les trois chemins,
et vous, vallon caché,
bois de chênes,
et resserrement
dans les trois routes,
vous qui avez bu
mon sang <qui est celui> de mon père
coulant à partir de mes propres mains,
est-ce que vous vous souvenez de moi,
et que,
ayant perpétré de tels actes devant (pour) vous,
venant ensuite ici,
j'ai accompli quels actes (horribles) de nouveau ?
Ô noces, noces,
vous m'avez engendré,
et m'ayant engendré
de nouveau vous avez fait surgir
la même semence,
et vous avez montré à tous
des pères, frères, enfants,
sang auto-greffé,
des femmes
épouses et mères à la fois,
et tous les actes les plus honteux qui
peuvent naître
chez les hommes.
Mais n'en parlons plus, car
il n'est pas beau de dire
ce qu'il n'est pas beau non plus d'accomplir ;
le plus vite possible,
par les dieux,
enveloppez-moi (comme d'un linceul)
quelque part hors d'ici,
ou tuez-moi,
ou jetez-moi à la mer,
là où plus jamais vous ne me verrez.

Ἦτε,
ἀξιόσατε θιγεῖν
ἀνδρὸς ἀθλίου·
πίθεσθε,
μὴ δείσητε·
... 1415 οὐδείς γὰρ... βροτῶν
οἷός τε <ἐστι>
τὰ ἐμὰ κακὰ φέρειν
πλήν ἐμοῦ .
XO.
Ἄλλὰ
ἐς δέον ὦν (= τούτων ἅ) ἐπαιτεῖς
πάρεστιν ὄδε Κρέων
τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν (*acc de rel*),
ἐπεὶ 1418 μούνος
λέλειπται ἀντὶ σοῦ
χώρας φύλαξ.

Allez,
déterminez-vous (n'hésitez pas) à toucher
un homme misérable ;
laissez-vous persuader,
n'ayez pas peur ;
car aucun des mortels
n'est capable
de porter les maux qui sont les miens,
excepté moi.
Le Coryphée :
Eh bien (*Ἄλλὰ exhortatif*)
pour le besoin des choses que tu réclames,
voici Créon qui est là
en ce qui concerne le fait d'agir et de décider,
puisque seul
il est resté à ta place
comme gardien du pays.